

ВІДПОВІДІ

Київського національного університету імені Тараса Шевченка на проект експертного висновку ГЕР щодо можливостей акредитації освітньої програми 34538 Міжнародна економіка (мова навчання українська/англійська), рівень вищої освіти «Магістр», спеціальність 051 «Економіка»

Проект звіту ГЕР	Коментарі КНУТШ до проекту звіту ГЕР
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	
<p>Рівень відповідності (ГЕР): В</p> <p>Продовжувати активну роботу зі стейкхолдерами, регулярно реагувати на їхні пропозиції, вносити необхідні зміни в зміст ОНП та наповнення освітнього процесу. Оцінювати вплив внесених змін на якість ОНП та освітнього (освітньо-наукового) процесу. Відобразити коректний рівень НРК в профілі ОНП у відповідності до останньої редакції НРК (від 25.06.2020р.)</p>	<p>У описі ОПП зафіксований рівень згідно чинної на момент затвердження редакції НРК, а внесення (у червні 2020 року) змін до НРК не мало наслідків ні щодо вимог до програми (програма розроблялася у відповідності до стандарту), ні щодо ідентифікації цієї ОПП (і всіх інших освітніх програм Університету) – в описі освітньої програми її рівень визначається згідно рівня вищої освіти (у даному випадку другий) і згідно EQF-LLL (в даному випадку сьомий). Зміни безумовно буде внесено в чергову редакцію ОНП. Це до речі відповідає нормальній практиці для будь-яких нормативних документів, технічні (ті які не мають наслідків) правки до яких вносяться при підготовці нової редакції. Просимо в остаточному тексті висновку ГЕР зняти цю рекомендацію.</p>
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	
<p>Рівень відповідності (ГЕР): В</p> <p>Привести у відповідність зміст ОНП та її логіко-структурну схему (спираючись на описані недоліки в п.2.2 цього звіту). Відобразити в логіко-структурній схемі ОНП зв'язок між окремими освітніми компонентами, а не тільки між семестрами. Відкоригувати політику та процедуру вибірковості на ОНП у повній відповідності до Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка; зокрема щодо забезпечення права обирати вибіркові компоненти як із запропонованих в ОНП кластерів, так і із загально-університетських навчальних дисциплін (ОК інших освітніх програм). Переглянути (на рівні ЗВО, в нормативних документах</p>	<p>КНУТШ дякує ГЕР за високу оцінку функціонування ОПП, проте не погоджується з оцінкою В за критерієм 2. На нашу думку, структура і зміст ОПП відповідають оцінці А.</p> <p style="text-align: center;">Коментарі:</p> <p>Ми переконані що прийняті в Університеті правила формування індивідуальних траєкторій студентів і практика їх застосування є взірцевою і гідною поширення в інших ЗВО України.</p> <p>1) Діючі нормативні механізми в КНУТШ передбачають право вибору здобувачами освіти інших навчальних дисциплін з інших освітніх програм замість дисциплін кластеру (блок вибіркових дисциплін). Ці норми загальноуніверситетські і діють для всіх ОП, в т.ч. поширюються на дану ОПП. Шестирічна практика цих норм, які спочатку були затверджені на рівні спеціальних положень (спочатку http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_viln_vub_224-32.pdf, а далі http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PD</p>

Проект звіту ГЕР	Коментарі КНУТШ до проекту звіту ГЕР
<p>Університету) мінімальну кількість осіб в групі задля вибору певної ОК в бік зменшення цього критерію задля створення рівних вимог мінімальної кількості здобувачів для різних інституційних рівнів (університет, факультет, кафедра).</p> <p>Для забезпечення вільного вибору студентів та розширення можливостей формування індивідуально освітньої траєкторії бажано запровадити в Університеті загальний перелік дисциплін з їх силабусами для вибору студентів.</p>	<p>F), а потім закріплені в Положенні про систему забезпечення якості освіти і освітньої діяльності (http://univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf, процедура 3.7). 2) Саме КНУТШ першим в Україні запровадив інноваційну практику вільного вибору дисциплін із загальноуніверситетського переліку. Мінімальна кількість здобувачів, що бажають вивчати окрему дисципліну, для формування окремої групи не є обмеженням, оскільки в цьому випадку студентів приєднують до діючих академічних груп освітніх програм, які вивчають ці дисципліни. Здобувачі ОПП задоволені переліком і змістом дисциплін кластерів, зацікавлені в їх опануванні для поглиблення фахових знань і компетенцій, що підтверджують результати опитування. Діюча в КНУТШ та за ОПП політика та процедури вибірковості забезпечують широкі права здобувачів у формуванні індивідуальної траєкторії.</p> <p>3) Забезпечення права здобувачів освіти обирати вибіркові компоненти зумовлює їх спроможність побудови індивідуальної освітньої траєкторії для набуття конкурентних переваг. На теперішній час політика вибірковості розробників програми передбачає, що здобувачі освіти за ОПП отримують можливості побудови індивідуальної освітньої траєкторії обираючи дисципліни кластерів, теми курсової роботи, об'єкти виробничої практики, тему кваліфікаційної роботи магістра, що дозволяє поглибити їх професійні компетенції, які вони отримують як здобувачі освіти заочної форми навчання поєднуючи навчання та професійну діяльність.</p> <p>4) Ми вважаємо також що зразковою є практика - формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти через унікальну систему електронних кабінетів студента у загально університетській інформаційній системі Triton, створеної для оперативного інформування здобувачів вищої освіти щодо вибіркових компонент і результатів підсумкового оцінювання</p> <p>У зв'язку із викладеним і опираючись на наявну практику вважаємо незрозумілою рекомендацію <i>«Відкоригувати політику та процедуру вибірковості на ОПП ... зокрема щодо забезпечення права обирати вибіркові компоненти як із запропонованих в ОПП кластерів, так і із загальноуніверситетських навчальних дисциплін (ОК інших освітніх програм)»</i> - всі ОПП неухильно виконують загально університетські норм, які мають значно</p>

Проект звіту ГЕР	Коментарі КНУТШ до проекту звіту ГЕР
	<p>вищу силу ніж опис конкретної програми (саме через те наші освітні програми не дублюють норми документів вищого рівня)</p> <p>Стосовно ж пропозиції <i>«Переглянути (на рівні ЗВО, в нормативних документах Університету) мінімальну кількість осіб в групі задля вибору певної ОК в бік зменшення цього критерію задля створення рівних вимог мінімальної кількості здобувачів для різних інституційних рівнів (університет, факультет, кафедра)»</i>, то:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) жоден університет України не може фінансово забезпечити вибору без встановлення мінімального рівня чисельності студентів в групі (а якщо такі норми проголошує, то не виконує); 2) встановлені в університеті мінімуми кількості здобувачів в групі з економічної точки зору (вартості надання освітніх послуг) є надмірно низькими. Навчати меншу кількість здобувачів у групах неможливо. Для того щоб здобувач не був змушений обирати те що обирає більшість, ми рекомендуємо робити вибір із числа обов'язкових ОК інших програм – ці дисципліни будуть викладатися у будь-якому випадку. 3) в університеті немає жодної нерівності в цьому питанні для <i>«різних інституційних рівнів»</i> - нам просто незрозуміла ця частина рекомендації <p>Щодо рекомендації <i>«бажано запровадити в Університеті загальний перелік дисциплін з їх силабусами для вибору студентів»</i> повідомляємо наступне - Університет не розробляв і не збирається розробляти якихось спеціальних загально-університетських переліків вибіркового дисциплін – адже студентам для вибору доступні ВСІ дисципліни Університету. Переліки які є в програмі формуються укладачами програм як додаткова (просунута) пропозиція до програми, студент же може обирати і з цих переліків і з обов'язкових дисципліні інших програм – через персональні кабінети в системі автоматизації освітнього діловодства Triton. Робочі програми всіх навчальних дисциплін які викладаються у поточному році розміщено на сайтах факультетів/інститутів.</p> <p>Враховуючи викладене просимо зняти і зауваження і рекомендацію</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	

Проект звіту GER	Коментарі КНУТШ до проекту звіту GER
<p data-bbox="107 233 539 264">Рівень відповідності (GER): В</p> <p data-bbox="107 308 792 448">Розробити і впровадити регуляційні документи Університету щодо порядку визнання результатів навчання, отриманих в сфері неформальної та інформальної освіти.</p>	<p data-bbox="920 233 2047 339">КНУТШ дякує GER за високу оцінку функціонування ОНП, проте не погоджується з оцінкою В за критерієм 3, рівень програм за яким, на нашу думку, відповідає оцінці А.</p> <p data-bbox="920 379 2018 596">GER (услід за ЕГ) називає недоліком програми відсутність процедур визнання неформальної освіти що є абсолютно незрозумілим - відсутність процедур визнання результатів навчання у неформальній освіті в Університеті в жодному разі не є недоліком чи слабкою стороною (про це, звертаємо увагу членів GER, неодноразово говорилося і на засіданнях Національного агентства його членами).</p> <p data-bbox="920 603 1122 635">Аргументація:</p> <p data-bbox="920 641 2047 1002">1) Європейське співтовариство, рекомендуючи державам-членам стимулювати заклади формальної освіти до визнання неформальної освіти («Council recommendation on the validation of non-formal and informal learning», Brussels, 5.9.2012, COM(2012) 485 final), наголошує на необхідності забезпечення довіри до цих процесів, яка може бути сформована виключно шляхом створення «національної системи визнання неформального й інформального навчання». Такі національні системи мають бути «цілісною і невід'ємною частиною національної рамки кваліфікацій» відповідати визначеному переліку вимог, які стосуються як прав осіб, так і питань забезпечення якості і дотримання стандартів усіма учасниками процесу.</p> <p data-bbox="920 1008 1240 1040">Вони мають включати:</p> <ul data-bbox="920 1046 2047 1264" style="list-style-type: none"> - підтримку громадян у визначенні досягнутих результатів навчання; - сприяння громадянам у документуванні їхніх результатів навчання; - оцінювання досягнутих результатів навчання; - сертифікацію результатів оцінювання досягнутих результатів навчання у вигляді кваліфікації, або ж кредитів, що ведуть до кваліфікації, чи іншими відповідними засобами. <p data-bbox="920 1270 2047 1445">2) Європейські акредитаційні агенції дуже уважно ставляться до питань забезпечення якості, якщо ЗВО визнає результати неформальної та/або інформальної освіти у своїх ступеневих програмах. При цьому зазвичай ЗВО має продемонструвати не тільки процедури і стандарти (їх прозорість, дотримання та відповідність правилам, встановленим національним</p>

Проект звіту ГЕР	Коментарі КНУТШ до проекту звіту ГЕР
	<p>законодавством), за якими здійснюється визнання результатів навчання у неформальній та інформальній освіті, але й доцільність/необхідність такого визнання для досягнення цілей програми.</p> <p>3. Національна система визнання результатів навчання здобутих у неформальній освіті в Україні до останнього часу (до 15.03.2022 року) була відсутня. Таким чином, запровадження ЗВО України в явочному порядку (рішеннями Вчених рад, але без врегулювання на національному рівні) практики визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті суперечить рекомендаціям ЄС і ставить під сумнів дипломи, видані відповідними університетами. Оскільки Університет в жодному разі не бажає обмежити кар'єрні траєкторії своїх випускників, він не запроваджував процедур визнання результатів навчання, здобутих у неформальній і інформальній освіті, до врегулювання цього питання на рівні держави.</p> <p>4) Університет жодним чином:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не обмежує академічну свободу викладачів Університету включати (якщо вони вважають це за корисне для розвитку відповідних, передбачених програмою, компетентностей) визначені ними результати навчання у неформальній / інформальній освіті до числа робіт, які студент може виконати при опануванні навчальної дисципліни (зазначивши їх у робочій навчальній програмі); - не обмежує права здобувачів освіти на отримання неформальної освіти і, навіть, організовує доступ здобувачів освіти до відомих платформ он-лайн освіти і нарощує пропозицію власних сертифікатних програм. <p>5) Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. «Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми».</p> <p>6) Після оприлюднення (відбулося 22 березня 2022 року) наказ МОН України №130 від 08.02.2022 р. (зарєєстрований у Міністерстві Юстиції України 16 березня 2022 року) про затвердження Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або</p>

Проект звіту ГЕР	Коментарі КНУТШ до проекту звіту ГЕР
	<p>інформальної освіти (<i>вступає в силу через шість місяців після публікації</i>), ЗВО України здобули право визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти з нового 2022/2023 навчального року (до того часу Університет безумовно введе в дію відповідні власні нормативні документи).</p> <p>7) Унормування (тобто обмеження) права викладача включати до робочої програми своєї дисципліни рекомендації студентам опановувати ті чи інші програми неформальної освіти, за умови що він продовжує відповідати за результати викладання і оцінювання, було б порушенням його академічних прав і свобод, і таких дій Університет не чинитиме.</p> <p>А практика рекомендування опанування програм з платформ Coursera for Campus і EdX Online Campus, або рекомендованих профільним для даної спеціальності асоціаціями роботодавців (на даній програмі здобувачам пропонується, крім вище вказаних платформ, проходити пов'язані з навчальним матеріалом навчальні тренінги на базі ГО «Об'єднання маркетологів України» і на платформі Prometheus) в Університеті існує вже давно.</p> <p>Враховуючи викладене, просимо виключити із проекту висновку ГЕР цю рекомендацію. А враховуючи відмічені у звіті ЕГ сильні сторони програми, оцінити її на рівні А.</p>
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	
<p>Рівень відповідності (ГЕР): В Узгодити між собою ОНП денної та ОПП заочної форми в контексті відповідності «однакових за назвою ОК» та компетентностей й ПРН, що їм відповідають.</p>	<p>КНУТШ дякує ГЕР за високу оцінку функціонування ОПП, проте не погоджується з оцінкою В за критерієм 2. На нашу думку, оцінка навчання і викладання за ОПП відповідає рівню А.</p> <p style="text-align: center;">Коментарі:</p> <p>див. Коментар КНУТШ до звіту експертної групи щодо навчання та викладання за ОПП (стовпчик 2 таблиці).</p> <p>Рекомендація мабуть помилкова: мова йде не про два плани (денний і заочний) однієї програми, а дві програми різного спрямування (ОНП і ОПП). Ці програми відрізняються навчальними цілями і результатами навчання (цього вимагає не тільки опис програми а й стандарт). Відтак, тотожні за назвами дисципліни в ОНП і ОПП цілком можуть мати і різний обсяг і до певної міри відмінне</p>

Проект звіту GER	Коментарі КНУТШ до проекту звіту GER
	<p>наповнення, адже вони формують відмінні результати навчання.</p> <p>Враховуючи викладене, просимо виключити із проекту висновку GER цю рекомендацію як беззаперечно помилкову.</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	
<p>Рівень відповідності (GER): В</p> <p>Продовжувати позитивну практику оцінювання досягнень здобувачів більш ніж одним оцінювачем. Доречно включити до анкетування здобувачів вищої освіти питання щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень. Організувати ефективну роботу репозитарію, який має бути відкритим електронним архівом. Розмістити кваліфікаційні роботи магістрів в репозитарії.</p>	<p>КНУТШ дякує GER за високу оцінку функціонування ОПП, проте не погоджується з оцінкою В за критерієм 2. На нашу думку, оцінка ОПП за цим критерієм відповідає рівню А.</p> <p style="text-align: center;">Коментарі:</p> <p>1) Дві з використовуваних Університетом анкет (як якості викладання за конкретною дисципліною, так і якості освітньої програми) містять оцінку чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень для здобувача. Конкретні формулювання питань розроблялися соціологами які мають великий досвід формування анкет для студентів (у тому числі для університетів побратимів з Німеччини), і перед впровадженням пройшли необхідну апробацію. Ми не бачимо в цих анкетах таких недоліків які виправдали б внесення змін і таким чином порушили накопичення порівнюваних масивів інформації по опитуванням (це унеможливить оцінку динаміки ставлення студентів).</p> <p>2) Теза про те що репозитарій має бути «відкритим електронним архівом» не відповідає чинному законодавству. Чинне законодавство України (як і стандарти освіти) не містить вимоги щодо зовнішнього доступу до незахищених текстів (якими є кваліфікаційні роботи, які часто містять конфіденційну комерційну інформацію з підприємств де студенти проходять переддипломну практику), тож вимоги GER (як перед тим і ЕГ) щодо вільного доступу до депозитарію нічим не обґрунтовані. До речі значна частина угод із підприємствами про практику студентів містить пряму вимогу щодо не оприлюднення наданої студентам інформації. ЗВО не мають права розміщувати кваліфікаційні роботи здобувачів у вільному доступі .</p> <p>Пропонуємо зняти ці рекомендації, а враховуючи взірцеву багаторічну практику Університету щодо опитувань здобувачів і оцінювання студентів</p>

Проект звіту ГЕР	Коментарі КНУТШ до проекту звіту ГЕР
	на іспитах більш ніж одним викладачем, оцінити ОПШ за критерієм 5 на рівні А.
Критерій 6. Людські ресурси	
<p>Рівень відповідності (ГЕР): А</p> <p>Продовжувати взірцеву практику відбору НПП (в тому числі щодо активної участі гаранта ОНП в цьому процесі) та її спрямованість на сучасні вимоги відповідності кваліфікації претендентів освітнім компонентам.</p> <p>Підтримувати високий рівень публікаційної активності НПП, їхню активну участь у міжнародних програмах.</p>	<p>КНУТШ дякує ГЕР за високу оцінку функціонування ОНП та цілком погоджується з оцінкою А за критерієм 6.</p> <p>Коментарі:</p> <p>Запропоновані ГЕР рекомендації щодо подальшого розвитку ОНП будуть розглянуті при її подальшому вдосконаленні.</p>
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	
<p>Рівень відповідності (ГЕР): А</p> <p>Всебічно розвивати зазначені у звіті ЕГ інноваційні підходи до формування фінансових та матеріально-технічних ресурсів реалізації ОНП, до формування безпечного для життя та здоров'я освітнього середовища, до забезпечення умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами тощо.</p> <p>За можливості підвищити рівень забезпеченості здобувачів вищої освіти місцями в гуртожитках.</p>	<p>КНУТШ дякує ГЕР за високу оцінку функціонування ОНП та цілком погоджується з оцінкою А за критерієм 6.</p> <p>Коментарі:</p> <p>Просимо зняти рекомендацію <i>«За можливості підвищити рівень забезпеченості здобувачів вищої освіти місцями в гуртожитках»</i>, як недоречну як у воєнний час, так і у період післявоєнної відбудови - всі «кошти розвитку» з усіх бюджетних програм (у тому числі кошти які Університет передбачав виділити у 2022 році на будівництво нового гуртожитку) були передані Кабінетом Міністрів України у резервний фонд.</p>